

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 3 Alle mensen zijn sterfelijk

19 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een weergave van wat het begrip 'deugd' inhoudt volgens Aristoteles: het juiste midden tussen twee extremen / een goede karakterhouding 1
- een uitleg van Aristoteles' begrip 'deugd' met een voorbeeld uit Fosca's leven 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- De deugd volgens Aristoteles is een houding die je in staat stelt om een weloverwogen keuze te maken die het juiste midden is tussen twee extremen. 1
- Fosca's leven staat in het teken van het zoeken naar een goede manier om met de sterfelijke mensen om hem heen om te gaan. Hij wil van de ene kant niet onverschillig worden voor de sterfelijke mensen, maar hij wil ze van de andere kant ook niet zozeer met zijn kennis van een onsterfelijke beschermen dat ze niet meer vrij zijn om hun eigen leven te leiden. Zo zoekt hij naar het juiste midden tussen verschillende extremen. 1

20 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg wat het communitarisme inhoudt met het voorbeeld van Fosca en de andere inwoners van Carmona: het communitarisme benadrukt, zoals de inwoners van Carmona laten zien, dat mensen andere mensen nodig hebben om betekenisvol te kunnen leven 1
- een uitleg wat het liberalisme inhoudt met het voorbeeld van Fosca en de andere inwoners van Carmona: het liberalisme benadrukt net zoals Fosca het belang van individuele vrijheid 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Het communitarisme benadrukt het belang van de banden tussen mensen. De inwoners van Carmona voelen zich sterk verbonden met elkaar en met hun stad. Ze zijn zelfs bereid hun leven op te offeren voor hun stad. Dit past bij het communitarisme. 1
- Het liberalisme is gericht op de vrijheid van het individu. Een liberale leider zou proberen individuele vrijheden te vergroten. Dit zie je terug bij Fosca die vindt dat een leider zich moet inzetten voor een toename van individuele vrijheid en welvaart. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

21 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg dat Fosca's idee van een rechtvaardige leider volgens Sandel niet neutraal is: ook de nadruk op individuele vrijheid is een opvatting over het goede leven en daarmee niet neutraal.

voorbeeld van een goed antwoord:

Volgens Sandel is de neutraliteit van opvattingen niet mogelijk, omdat je je bij opvattingen over rechtvaardigheid altijd baseert op opvattingen over het goede leven. Ook de nadruk op individuele vrijheid en welvaart is een specifieke opvatting over het goede leven.

22 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg dat neutraliteit in een democratie volgens Sandel ook onwenselijk is, omdat het de bereidheid om je in te zetten voor de samenleving / solidariteit ondergraaft.

voorbeeld van een goed antwoord:

Volgens Sandel ondergraaft een neutrale staat de solidariteit tussen burgers. Het is van belang dat burgers in het publieke domein van gedachten wisselen over het goede leven, zodat mensen elkaar leren begrijpen en leren verdragen.

23 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat Nietzsche de moraal van het christendom een slavenmoraal noemt, omdat de christelijke waarden in het belang van de zwakke mensen, slaven, zijn 1
- een uitleg dat Karel V volgens Nietzsche geen Übermensch is: Karel V vertrouwt niet op zichzelf maar op God 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Nietzsche is de moraal van het christendom een slavenmoraal omdat de waarden van het christendom, zoals gelijkheid, solidariteit en medelijden, in het belang van zwakke mensen, slaven, zijn. Volgens Nietzsche is het christendom hypocriet omdat de christelijke moraal een middel is om sterke mensen te overheersen. 1
- Karel V vraagt zich af of wat hij doet wel goed is. Hij vertrouwt daarbij niet op zichzelf of zijn eigen waarden maar hij vraagt zich af wat God ervan zou vinden. Hij is dus niet 'voorbij goed en kwaad' maar volgt wat hij denkt dat God juist zou vinden. Een Übermensch vertrouwt alleen op zichzelf en heeft God niet nodig. Karel V is daarom geen Übermensch. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat een inhuldiging van een staatshoofd door een paus niet mogelijk is in een lekenstaat, omdat in een lekenstaat religie niet zichtbaar aanwezig mag zijn in delen van het publieke domein waar de staat of vertegenwoordigers van de staat optreden 1
- een argumentatie of een inhuldiging van een staatshoofd door een paus mogelijk is in het multiculturele model 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- In een lekenstaat kan een inhuldiging van een staatshoofd geen religieuze aangelegenheid zijn, omdat religie geen rol mag spelen in het publieke domein waar vertegenwoordigers van de staat, zoals een staatshoofd, aanwezig zijn. Het is dus onmogelijk dat een paus de inhuldiging van een staatshoofd zou voltrekken. 1
- Ik vind dat in het multiculturele model een inhuldiging van een staatshoofd door de paus mogelijk is. Een voorwaarde is wel dat verschillende religies en culturen op voet van gelijkheid aanwezig zijn in het publieke domein. Zo zouden andere religies ook een belangrijke rol moeten spelen bij deze inhuldiging. 1

of

- In het multiculturele model kunnen religieuze uitingen een plek hebben in het publieke domein. Een voorwaarde is dat verschillende religies op voet van gelijkheid aanwezig zijn. Dit is niet het geval als de paus een koning inhuldigt. Daarom vind ik dat de inhuldiging van een staatshoofd door de paus in het multiculturele model onmogelijk is. 1

25 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat burgers in een directe democratie volgens Rousseau vrij kunnen zijn, met het begrip 'sociaal contract': burgers kunnen hun verloren vrijheid terugwinnen door het sluiten van een sociaal contract waarmee ze zichzelf de wet stellen 1
- een uitleg dat burgers in een directe democratie volgens Rousseau vrij kunnen zijn, met de verzoening van vrijheid en gelijkheid: gelijke verplichting leidt tot vrijheid 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Rousseau zijn we onze natuurlijke vrijheid verloren. Deze vrijheid kunnen we terugwinnen als we een sociaal contract afsluiten met alle medeburgers. Door dit contract zijn de burgers weer soeverein omdat ze zichzelf de wet stellen. Door deze afspraak herwint de burger in een directe democratie zijn vrijheid. 1
- Vrijheid en gelijkheid worden in een directe democratie met elkaar verzoend omdat de wederkerige verplichtingen van het sociaal contract voor iedereen in gelijke mate gelden en iedereen er in gelijke mate voordeel van heeft. De burgers zijn vrij omdat ze zichzelf de verplichtingen als vrij individu opleggen. 1

26 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een weergave van Parekhs verdediging tegen een van de drie bezwaren tegen een verbod op groepsbelediging: verschil tussen belediging en kritiek / verschillen tussen gemeenschappen / machtspositie van een groep 1
- een uitleg met deze verdediging dat het boek *De tweede sekse* volgens Parekh niet verboden zou moeten worden: het boek bevat een kritiek en geen belediging / de mannelijke maatschappij wijst niet een duidelijk afgebakende groep aan / de mannen in Frankrijk vormen geen kwetsbare groep 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Parekh zou een mogelijk bezwaar tegen het verbod op groepsbelediging kunnen zijn dat het niet de beste manier is om een groep te beschermen. Groepen zouden zich beter kunnen verdedigen door middel van een debat. Parekh is het hier niet mee eens en verdedigt het verbod op groepsbelediging met de vaststelling dat bepaalde gemeenschappen extra kwetsbaar zijn voor laster. Debat veronderstelt een vorm van gelijkheid die soms ontbreekt. 1
- Bij de afweging of een belediging verboden moet worden, speelt de zwakte van de groep mee. De Franse mannen waren in de jaren 50 van de vorige eeuw niet een zwakke groep in de maatschappij die door de wet extra beschermd moest worden. Daarom hoeft de publicatie van *De tweede sekse* ook niet verboden te worden. 1